WO (7765) do 20/VI-43.

7765

KWESTIONARIUSZ

Internowanego – więźnia – "łagiernika" – zesłańca w Z.S.S.R.

1. Dane osobiste /imie, nazwisko, stopien, wiek, zawod i stan cywilny/ *Ryszard Zygmunt Pocztar p.por ur. 1897 r. inżynier mierniczy, żonaty*

2. Data i okolicznosci zaaresztowania. *Aresztowany dnia 9.XII.1939 r. w Zaleszczykach gdzie stale mieszkałem. Oskarżono mnie za pracę społeczną w polskich organizacjach społecznych i za to że byłem oficerem rezerwy.*

3. Nazwa obozu /-wiezienia, miejsca przymusowych robot/ *a) więzienia: Zaleszczyki (9.XII–26.XII.1939), Czortków (26.XII.1939 – 31/VII 40), Kirowograd na Ukrainie (1/VIII 1940 – kwiecień 1941), Charków (przejściowo 1 tydzień), Penza (w dwóch więzieniach w m. kwietniu i maju 1941). b) obozy pracy w Komi A.S.S.R. (czerwiec, lipiec, sierpień 1941) kolejno w obozie Kniaź-Pogost, Kolonia Maska № 13 i Kolonia Mikun № 18.*

4. Opis obozu, wiezienia i.t.p. /Teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena/ *a) Więzienie w Zaleszczykach w piwnicy brudnej i ciemnej. Więzienia Czortków – Kirowograd – Charków – Penza murowane, z podłogą betonową na której spano bez sienników, wprost na podłodze, brudno masa pcheł, wszy i pluskiew. W najlepszym wypadku łaźnia 2 razy w miesiącu.*
b) obozy w barakach drewnianych nieopalanych, spanie na gołych pryczach, ściśnięci brudno i pełno robactwa, łaźnia mniej więcej co 10 dni.

5. Sklad jencow, wiezniow, zeslancow. /Narodowosc, kategoria przestepstw, poziom umyslowy i moralny, wzajemne stosunki etc./ *Skład więźniów w więzieniach początkowo sami Polacy, później Ukraińcy, Żydzi i Karpatorusini a w więzieniu w Penzie i obywatele sowieccy. W obozach pracy przeważa obywateli sowieckich różnych narodowości. Przestępstwa w więzieniu przeważnie polityczne i za przekroczenie granicy. W obozach pracy obok przestępstw politycznych, przewaga złodziei i bandytów. Przewaga polskiej inteligencji i rolników. Wzajemny stosunek między Polakami dobry i serdeczny – Ukraińcy trzymali się na uboczu przed Polakami. Żydzi odsuwali się razem a niektórzy jawnie z Ukraińcami, których liczyli jeszcze z ... którzy ich uwolnią.*

6. Zycie w obozie, wiezieniu i.t.p. /Przebieg przecietnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, wyzywienie, ubranie, zycie kolezenskie i kulturalne etc./ *W więzieniu pracy nie było, wyżywienie 3 razy dziennie + 600 gr. chleba razowego. Jedzenie marne, rodzaju zupy i trochę kaszy. Ubrania własne. W obozie pracowałem przy [wiercniu] w kamieniołomie, kopaniu ziemi potem przy budowie obozowej przeróżne roboty. Nigdy nie byłem w stanie wyrobić całego normy. Otrzymywałem ... I kocioł tj. 4 g. aby żyć a mniej ... Ubrania nie dawali, miałem swoje, tak samo i inni Polacy. Stosunki między więźniami i Polaków dobry i serdeczny, pomagali sobie wzajemnie jak mogli. W sprawach chorych ... nie zorganizowano.*

7. Stosunek wladz NKWD do Polakow. /Sposob badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce etc./ *Sposób badania N.K.W.D. był bardzo surowy. Przesłuchiwania trwały ... w nocy przez kilka godzin. Podczas przesłuchania wymyślano nam bolszewikami, jak też naszemu Rządowi, Prezydentowi gen. Sikorskiemu i innym dowódcom wojskowym. Wyśmiewano nas i szydzono z nas, zmuszano do przyznawania się do naszej niepopełnionej, grożąc karą i rewolwerem, biciem po twarzy i kopaniem. Wychodziłem bity i wsadzano do karceru. Wychwalano na ... ustrój komunistyczny i wyszydzano się o stosunki w Polsce.*

8. Pomoc lekarska, szpitale, smiertelnictwo /wymienic nazwiska zmarlych/ *Pomoc lekarska ograniczała się do podawania i pakietów ... różnych proszków. Przy ... wypadkach chorych ciężej chorych leżano na izbie chorych w szpitali. Co potem z nimi się stało, nie wiem gdyż do nas nie wracali. Z opowiadań wiem tylko że dużo zmarło. Nazwisk nie mogę sobie przypomnieć. Wiem tylko że jeden ... weterynarz ze Lwowa a drugi dyrektorem kasy oszczędności w Czortkowie.*

9. Czy i jaka byla lacznosc z krajem i rodzina? *Do czasu wywiezienia mojej żony i dzieci do Kazachstanu tj. do dnia 13.IV.1940 r. miałem raz w ... od niej paczki ... Potem ... nie miałem już żadnej wiadomości ani od rodziny ani z kraju żadnej wiadomości aż do uwolnienia.*

10. Kiedy zostal/a/ zwolniony/a/ ?i w jaki sposob dostal/a/ sie do Armii? *Dnia 4 września 1941 zostałem na podstawie tzw. „amnestii" zwolniony z obozów pracy i otrzymałem „zaświadczenie" do Buzułuku. Dnia 13 września 1941 przyjechałem do Buzułuku a stamtąd zaraz skierowano mnie do Tockoje, tego samego dnia wstąpiłem do Armii Polskiej w Z.S.S.R.*